

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dljake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zidanje železnic in kranjska trgovinska zbornica.

Dunajski list „Neues Wiener Tagblatt“ od 22. t. m. piše pod rubriko: „der kleine Actionär“ mali članek, kateri je najboljši zagovor za zidanje naših železnic. Glasi se: „Pred nekaj dnevi smo poročali o prihodu več deputacij zavoljo zidanja raznih železnic. Denes so te deputacije našle svoje nadaljevanje v celi množici peticij, katere so občine, industrijalci in trgovci iz vseh delov države na državni zbor poslali. Te izjave, ki niso niti po interesih, niti po številu osamele, dokazujejo jasno, da ne kliče tukaj „lokalno domoljubje ali samopridna korist“ po zidanju železnic, temuč da je vzajemnost vseh interesov, katera vedno in neizogibno le v zidanju, to se ve da, pametnem in principijalnem zidanju železnic vidi edini pripomoček, pridobitnej delavnosti v državi trajno na noge pomagati. Vsi ugovori ozkosrčne finančne modrosti ne morejo pravca tega aksioma podreti, in vsako polovično obziranje na to in ono ne more zavirati, da le železniško zidanje skoro vse vodotoke gospodarstvenega življenja naliva in hrani, in s tem vse gospodarstveno življenje v državi varuje zaspavanja in smrti (dass nur die Eisenbahnthätigkeit es ist, welche fast alle Kanäle des volkswirtschaftlichen Lebens speist und nährt und dadurch das gesammte volkswirtschaftliche Leben des Reiches vor Stagnation und Tod bewahrt)“.

Ta stavek je zopet dokaz, da je kranjska zdaj razpuščena trgovinska zbornica prav imela in v popolnem razumljenju svoje naloge ravnala, ko je naglašala, da železnice v deželi morejo povzdigniti industrijo, trgovino, obrtnost in zemljedelstvo. Kajti denes

nij nobenega drugega suragata, ki bi se mogel nasproti postaviti vedno rastočemu ubožanju v deželi. Za to je trgovinska zbornica kranjska, v kateri so bili zastopniki narodni, inicijativo poprijela v zadevi zidanja železnic, in v celoti kazala deželi delavnost in vztrajnost, katera je le pri možeh resne volje in odločne delavnosti dobiti.

Ako torej „Laib. Tagblatt“, ta smrtni sovražnik vseh mož, ki s slovenskim narodom vlečejo, zdaj priobčuje vrsto psovalnih član- kov zoper dozdanjo trgovinsko zbornico, hočemo mu primerno odgovoriti in zvedelo se bode v naši deželi in drugod, kako je baš kranjska trg. zbornica najprva v pismu in besedi kazala, da je avstrijska trgovinska politika kriva bila, in je mnogo let naprej prorokovala gospodarstveno mizerijo, katera se je zdaj res pokazala.

Kajti, katera trgovinska zbornica je prej svoj glas povzdignila zoper sprejem dopolnilne trgovinske pogodbe (Nachtragsconvention) k angličanski trgovinski pogodbi, ki zdaj, kakor je v kranjski trgovinski zbornici predsednik V. C. Supan naglašal da bode, — uničevalno deluje? Uže tačas je kranjska zbornica to pogodbo kot Damoklov meč za avstrijsko industrijo zaznamovala. Sicer nij nobena avstrijska komora enacega trgovinsko-političnega programa objavila.

Na napadanja, ki se zdaj od naših političnih protivnikov sistematično na trgovinsko zbornico začenjajo, ker je razpuščena, hočemo mi še dokazati, da nobena trgovinska zbornica nij za svojo deželo toliko storila, kot kranjska, drugič pak, da je tudi v trgovinsko-političnih zadevah uže davnej prorokovala to, kar je zdaj v zadnjem času s splošno narodno-gospodarstveno krizo res prišlo na žalost nas vseh. Če se, sedaj še le priznani

zdravi principi in sveti naše zbornice od strani vlade niso poslušali, nij kriva zbornica, katera jih je dajala, nego krive so tiste naše vlade, katere jih niso poslušale.

Hrvatje o ultramontanizmu in jezuitih.

Večkrat so nam naši slovenski protivniki v svojih listih oponašali, da nij istina, ako svobodomislcniki vseh narodov trdimo, da jezuitizem je oče razporov, oče ultramontanizma, in je tudi pri nas Slovanh rodil le slab sad. Da bi papež bil pod vplivom jezuitov, — tudi to so tajili in nas na laž postavljali. Sklicevali so se radi na brate Hrvate, češ, da vsi tako mislijo kakor oni, in da imajo doma za to slovo in mir. Naj jim navedemo torej, kaj piše „Obzor“, glasilo hrvatske narodne stranke, čegar urednik je katoliški duhovnik, in čegar pristaši hrvatski (a najprvo narodni) duhovniki, — ob priliki objavljenja knjige slavnega bivšega papeževnega arhivarja patra Theinerja; knjigo smo včeraj kratko omenili, da je v Zagrebu v „narodni tiskarni“ izšla.

Menimo — to bodi vzgredoč rečeno, — da smemo brez slovenske prestave, kar hrvatski tekst iz „Obzora“ navesiti, ker ga naši omikani slovenski čitatelji sigurno razumejo brez prevoda v naše narečje, in ker se tako s kratkimi citati ob enem tudi realno bližamo zedinjenju literarnega jezika. Saj tudi „Obzor“, kadar nas citira, slovensčino pušča neprestavljeno in jo Hrvatje popolnem razumejo. On piše zadnji četrtek v listku:

„Još se svi živo spominjemo na 70 godišnjega starca, koji je v habitu oratorijanca (Filipinca) ljetos mjeseca lipnja u društvu

Listek.

Pisma iz Italije.

VI.

Verona.

Draga Libera, ko bi hodila ti zdaj z menoj, ko bi videla to mesto, te razvaline, to zidovje, oklenila bi se boječa z belo desnico moje pazuhe in šepetala bi mi: „Ne hodiva dalje tod, tu je vse mračno, tu ni veselja!“

Ne boj se draga ljubica, ti si daleč od mene, ti se sprehaš v prijetni senci domače lipe, jaz sem pa na morišči, v tistej slavnej areni, kjer je imelo več kot štirideset tisoč gledalcev prostor zabavati se s krvjo svojega sobrata človeka, ki se je moral boriti z divjo zverino, „ad majorem gloriam“ slavnega Rima.

Rimljani, to ljudstvo je moralo biti v resnici velikansko. Vsak kamen še danes

priča na tem ogromnem zidovju, katerega časa zob dveh tisoči let ne more razrušiti, o njegovej duševnej in telesnej kreposti.

V resnici mojster Goethe je pravo zadel, ki pravi:

„Was wäre unsterblichkeit für eine ehre,
Wenn jeder lump unsterblich wäre?“

Draga, tudi meni je tesno na tem mestu. Ti temni prostori, te strašne ječe, skozi katere moram stopati, da pridem na površje, kjer so sedeli mogočni zapovedovalci Verone, poleg njih njezne krasotice. Do poslednjega ne morem skoraj verjeti, kajti ideal, ki ga nosim o ženstvu v svojih prsih, se mi hoče zmračiti pri tem spominu.

Da nijsi ljubosumna draga, da ne misliš, da tudi tebe primerjam k nekdanjim Rimljan- kam, bežim raji iz tega strašnega mesta tja, kamor sem se uže želel davnej davnej, ko sem bil prvič zaljubljen, da res odgovorim odkritosrčno, v Romejevo Julijo. Ne jezi

se zopet draga, ta Šekspirova Julija mi je odkrila prvi ideal o ženstvu, kajti mislil sem si jo v istej podobi, z istimi lastnostimi, kakor so tvoji. Hvaležen sem jej danes o tem, da obiščem njeno rojstno hižo, da stopim pod balkon, kjer je toliko noči stal njen Romeo, in zrem enako njemu, se ve da, zastoj v temno-resno zidovje, ki se dviguje pred menoj. Starodavni napis nad vrati v laškem jeziku mi pravi:

„Questo furono le case Giuslieta de Capolleti“ itd., ter pripoveduje, da so ju opevali pesniki srednjega veka; ne vedoč, da sem jej tudi jaz še v 19. veku napisal eno celo odo, katere pa ne upam spraviti mej svet, boječ se tebe predraga, ker slutila bi zopet, da sem ti nezvest.

Draga, ko bi ti ne bil uže zdavnaj razodel svoje ljubezni, imel bi ravno zdaj najlepši priložnost, opisati ti srečo, ki je cvetela na tem mestu Juliji in Romeju, pripo-

rimskoga kanonika N. Voršaka, Račkoga i dr. Zagrebom šetao, u dioničku tiskaru hodio, te se redovito prije i poslje podne na čašu plzenjskoga piva u ovdješnje pivare navraćao. To bijaše glasoviti pater Theiner, bivši arhivar tajnoga vatikanskoga arhiva.

Na njegov ovdješnji boravak svakojake su se kombinacije nadovezivale, a osobito kad je skoro iza toga, vrativ se u Rim i u Civitu vecchiu ondje iznenada umro, nje-mačke i taljanske novine, spominjuć njegovo literarno djelovanje, hvaleć ga i uzvi-šujući zbog njegove protivštine proti Jezuitom i proti smjeru posljednjega vatikanskoga koncila. Jedni govoraše, da kani izdati iz-dati važna otkrića o posljednjem vatican-skom koncilu, čemu mnogi i povjerovaše; jer da mu je prigodom toga koncila, zbog prijateljavanja sa Strossmayerom i drugim biskupi od opozicije, oduzeto bezobzirno mjesto arhivara, koje je kroz toliko godina častno vršio, da su uzeli ključe i dali zazi-dati vrata, kojima je ulazio u arhiv. Drugi jadikovahu, da su smrću Theinerovom svi njegovi dragocjeni rukopisi dopali u ruke Jezuitom i papi, odkud jama-čno nikad više neće izaći na javu. I tako se u nagadjanju izgubiše.

Theiner dodje mjeseca lipnja o. g. u Zagreb sa rukopisom, koji sadržavaše pre-pis svihkolikih akta koncila tridentinskoga (1542 — 1563), snimljen iz tajnoga vatican-skoga arhiva u namjeri, da ga dade u dion-ičkoj tiskari utisnuti. Koncil tridentinski jest iza nicejskoga za katoličku crkvu najvažniji, njemu se ona imade zahvaliti za svoju vrstnu organizaciju, za povratu raz-klimane discipline, napokon i za točno pre-ciziranje njezine nauke. Od njega potiče i tendencija centralizacije u katol. crkvi, proti kojoj je u pomenutom koncilu ustajalo mnogo rječitih i učenih biskupa. Ova recimo **li-beralna** opozicija proti centralizmu u crkvi jest razlog, da je papinska kurija uvijek oklevala oprezovala s publikacijom au-tentičnih akta toga koncila. Otkad je pako Isusovac (jezuit). Pallavicini napisao „po-viest koncila tridentinskoga“ veoma tenden-ciozno izkriljujuć i izvlačjuć čine i rieči, da uzmognu graditi na svom **ultra-montanizmu**, — otdad upotrieblji-vahu Isusovci (jezuiti) sav svoj upliv i

svu svoju snagu da osujete publi-kaciju autentičnih akta koncila tridentinskoga, jerbo već ova sama pu-blikacija bila bi dovoljna, da pokaže neto-čnost i nevjerodostojnost njihova druga.

Papa Pio IX. bijaše, kao što je po-znato, prvo vrijeme svoga papinstva do-bri genij **liberalnih** idea, te bijaše kao ta-kav velik prijatelj Theineru i njego-vim protuisusovačkim težnjama i ra-dnjama. U tu svrhu potaknu on Theinera, da izpiše iz arhiva vatikanskoga svekolike zapisnike koncila tridentinskoga, kako ih je sekretar istoga koncila Angj. Massareli spi-sao najvećom vjernošću i revnošću, i koji dosle ostaše s gore pomenutih razloga ne-publicirani. Theiner to dragovoljno učini, nabavi si, da uzmogne to djelo v Vatikanu utlačiti, pomoću pade i cara austrijskoga vlastitu štampariju, i počne djelo štampati. Nu Isusovci nemirovahu dotle, dok neosujete njim protivnu namjeru. Nepreki-dnim nastojanjem podje im za rukom sklo-nuti papu, da on sam umoli Theinera, da za sad odgodi publikaciju, do boljih vremena. Tako ostade do dana današnjega. Poviest crkvena imade veliku jednu škulju, koju is-puniti mogu samo akta tridentinskoga koncila. Biskup Hefele pišuć znamenitu svoju cer-kvenu povjest zape o toj nestašici, izčekujuć željno publikaciju njihovu. Smrću Theinero-vom obradovaše se Isusovci, dočim se krugovi znanstveni prepadaše, da će namje-rena publikacija zapeti.

Nu i radost i bojazan bijaše prerana. Rukopis nalazio se već u rukuh dioničke tiskare i smrt Theinerova, koliko god je po-znanost vele štetna, štampanje akta triden-tinskih nimalo smela nije. Istina, da su iza-slanici družbe Isusove nastojali u svakoj malenkosti za pre-ke stva-rati štampanju djela, a i sad nasto je ote-gotiti njegov rapačanje. Ufajmo se, da jim to neće poći za rukom. Zagreb je dakle zapala riedka sreća, da znamenito ovo djelo iz njegove sredine podje u bijeli svijet.

Iz tega je jasno, da ne mogó naši spe-cijalni protivn'ki zdaj već ovreći, da smo, kar se ultramontanizma in jezuitov tiče prav imeli, namreč da so jezuitje le rovarji. Hr-vatsko svećenstvo, posebno kanoniki zagreb-ški, ki so pri tem Theinerjevem delu poma-gali, nij ultramontansko, zato se je narodna

sloga ohranila. Da, hrvatsko duhovenstvo je patrijotično in razumno.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. novembra.

Državni zbor še zdaj nij skončal posvetovanja o akcijski postavi, nego prišel stoprv do § 253. Zanimivo je, da je proti volji vlade sprejet nasvet o varstvu manjšin. O tem bode gospodska zbornica vladi na pomoč poklicana.

Dunajski dopisnik razširjenega nem-škega lista „Schwäbischer Merkur“ trdi po-zitivno, da je cesar še pred prav kratkim časom z ministerstvom prav nevoljen bil in ga uže hotel odpustiti. Ministri pak vse de-lajo, da bi se še ohranili vsaj nekaj časa. Isti dopisnik tr i, da se je Weiss von Star-kenfels za to od ultramontancerv zgornje avstrijskih odločil, da bi bil mogoč kot mi-nister.

Vnanje države.

Srbska narodna skupščina se je v so-boto s prestolnim govorom odprla v ka-terem knez Milan omenja svojih shodov v Carigradu z rumunskim vladarjem, in z vla-darji in državniki velevlasti, iz česar bode za Srbijo korist izr-sla. Knez obeta več predlog in skupščini na svobodo stavlja v liberalnem smislu ustavo preurediti.

Ruski kanceler je 20. t. m. enkrat v Berlinu sprejel Bismarka v daljši razgovor in se je potem v Peterburg nazaj vrnil.

Na **Grškem** namerava kralj Jurij uničiti ž pomočjo angleško premembo v držav-nem sistemu in zrušiti dosedanje preredikalno ustavo. Angleži stem mené tudi zlomiti ruski upliv na Grškem.

Dopisi.

Z Dunaja 20. nov. [Izvirni. dop.] Znano je bralcem „Slovenskega Naroda“, da se je v preteklih letih našega Preširna spomin po učeči se mladeži naši na Dunaji prav lepo oslavljal, da morda lepši, nego povsod v domovini. — Dve leti je minulo in Preširen v teh nij dobil dolžne mu sve-čanosti; — aranžeri so imeli premagati za-preke, katere terjajo dobrih sto funtov flegma in strpljivosti, kateri se pa v nobenem člo-veku ne nahajajo in zraven bi si bili morali tenore iz domovine naročiti. — Kar so pa študentje v zadnjih dveh letih zamudili, kar jim tedaj nij mogoče bilo izvoditi, storilo se bode, kakor se kaže letos. V prvih dneh

vedoval bi ti v gorečih poljubih, zaljubljenih pogledih in se ve, to bi hotel porabiti to vse v svojo korist, ko bi me hotela razumeti. Tako pa mi je uničeno najlepše opisovanje, ki bi kinčalo denašnje pismo in jezilo po-božne slovenske mračnjake in nekoliko tudi koketne Ljubljankice, kajti opravljale bi me pri vsakdanjem kofeti pod Rožnikom, ter de-jale: „Ta je tudi vedno zaljubljen.“

Tako pa ti kličem draga, in vam po-nosne krasotice in opravljive kofetarce s Preširnom:

„Naj pevec drug vam srečo popisuje, ki celo leto je cvela obema!“

Še nekaj imam na srcu predenj zapu-stim Verono. Obiskal bi rad Julijin grob in položil nanj rudeči venec, trpeči osode polne ljubezni. A podoba umorjenega Tybalda nesrečnega Romeja stoji pred menoj in mi zapira pot.

Kaj ne draga Libera, smijali bi se mi, ko bi se izgovarjal s tacimi uzroki saj me

poznaš in veš, da so mi ptuji strahovi, morda še preveč, bi rekel naš Luka. A godi se mi, kakor se bode kmali Slovincu, če hoče obiskati Vodnikov, Linbartov, Koritkov, Me-telkov in Čopov grob na ljubljanskem po-kopališču. Jaz ne vem zanj, ne morem ga najti in tudi za vaše grobove blagi možje slovenski, se ne bode vedelo kmalu. Trava in mah zarašča vaše telesne svetinje in na-tisoče frankov navdušenih vernih Slovencev roma v leskeče palače bogatega Rima. Sveti spominki se stavijo tebi bela Ljub-ljana, možje pa, ki so ti izbudili novo živ-ljenje, spé tiho, prav tiho smrtno spanje.

Kdo si podoba, ki stojiš zdaj pred ma-noj, ki mi vstavljaš nogo, vpogujuč glavo polniš s strmenjem?

Da, ti si, ti slavni Dante, tvoja mogočna podoba kipi pred mano v jasno nebo.

Šest sto let bode kmalu minulo, kar si se združil v elizijumu s tvojo prekrasno Bea-tricijo, a še dandenes živiš kot nekaj. Tvoj

rod stavi vredne spomine, srpa glava dalj-nega ptujca se klanja čestitljivo pred taboj. Živel si le petdeset in šest let, a živel za vse čase, vse narode.

Kdo ve, ko bi se vrnil nazaj denes, ali bi poznal svojo domovino, ali bi se ti spol-nili ideali, ki si jih nosil v svojih prsih. Očitujevati je sicer zunanjo edina, srečna na-videz, a notranjost je publa, žalostna, ne-dovoljnosti in siromaštva ji razjeda prsi. Ko bi živel dandenes mogočni Dante, ne vemo, če bi bil pisal svojo preslavno kome-dijo. Ako bi jo bil, veljal bi osmi najlepši spev njenih vic neobsojenim dušem, temuč tebi Verona, ki potrebuješ v resnici angelja, da te pripelje nazaj, kjer si bila pred de-setimi leti, še srečna, bogata zadovoljna, a denes temna, uboga, mrtva.

Kar se tiče ljubosumnosti pa bodi brez skrbi, kajti pozno vnukinjo slavne Romejeve Julije nijso vse podobne njej, nijso vse ide-ali, saj veš tisti pregovor, ki pravi:

decembra, (dneva vam še zdaj ne vem povedati, ker še ni določen), bode koncert — beseda v spomin Preširna.

Kako zlodja porečete je to mogoče! Lahko prijatelji, samo treba navdušenost za pesnika vzbuditi in naenkrat je tenorjev dobiti in 32 pevcev itd. Da ne mislite, da je akademično društvo „Sloveniji“, ki svečanost aranžira, bog si ga vedi kak predsednik in da je ta morda tolicih pevskih žil in morda navduševatelj k Preširnovi slavnosti, moram povedati, da je „Slovenija“ ž njim strašno trno — sicer napravila, ali nij „Slovenije“ predsednik, nekdo drugi društva je kriv, da se mej dijaci tako veselo dela in pripravlja za svečanost, navduševatelj je pesnik sam a ne v prvi vrsti svojimi pesni, ampak svojim — testamentom — 25 let — četrstoletja — je po pesnikovi smrti minolo. — Slovenec je počasen človek — ali gotov — po 25 let se bode od slovenskih dijakov na Dunaji napravil koncert — beseda z namenom, čiste dohodke te koncertne besede (stroškov bode prav malo), ki se bodo, ako vsi Slovenci in dosti južnih in severnih bratov h koncertu pride, na kake 200—300 gl. nabrali, posvetili — ubogim, revnim — Preširnovim dedom. — Kako? — Povedati le morem toliko, da so hrvatski vsenčlivišniki prav srčno prijaznostjo odzvali se pozivu k sodelovanju, kateremu dejansko prav pridne moči privajajo, kar bi si nekateri Slovenci — pevci — na papir zapisali in eno noč na njem spali — morebiti se jih kaj prime, — povedati morem toliko, da bode koncertna beseda — morebiti vredna družica onim, v prejšnjih letih, odlikovala se bode pa vsakako po tem od onih, da bode slovenski-hrvatski študent pri tej besedi ponosno in pravom ponosno na druge ljudi v domovini se v duhu oziral, ker on je mej onimi, ki so prvi položili na oltar narodne zahvalnosti svoj še tudi skromen dar.

Iz Zagreba 21. nov. [Izv. dop.] Antagonizem mej Hrvati in Srbi se je začel vidno in naglo polegati. Inicijativo so poprijeli srbski belgradski listi „Budućnost“ in „Vidov dan“, in za njimi je potegnili tudi Oseška „Narodnost“. Želeti bi bilo, da bi bi tudi novosadska „Zastava“ in zagrebški „Obzor“ najglavnejša tekmeča drug drugemu katero pomirljivo izrekla. Enostavno registrovanje teh prikaznij od njune strani ne

„Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.“

Večer, oblačen, temen večer se vlega na italijanske nižave in nato mračno Verono. Vendar ti ne spreminjaš mnogo tvojega lica, ti si revna, ti si žalostna, kakor si premišljevala nekdanjo slavo, nekdanjo veliko zgodovino, ki se je vršila v tvojem zidovji. Dozdeva se mi in prepričan sem, da se tudi semtertja skrivaj, prav skrivaj ozreš na srečne narode „an der blauen Donau“ in tiho vzdihneš v nesrečno leto 66., in trkaš na svoja grešna prsa: „o culpa mea, maxima culpa.“

Vsaj mnogemu je prvo drugo in tretje: „Ubi bene, ibi patria.“

Draga Libera, jaz pa sedim na širokem trgu pred kavarno, in zrem na temno areno, na razrušeno zidovje in dalje dalje ob kalni Adiži proti vzhodu in si preganjam temne oblake z gorečim, pogumnim brinjevcem.

Tvoj Liberius.

zadostuje. Začetek pomirjenja je tedaj storjen bog daj srečni napredek in zvršitek. Brez hrvatsko-srbske sloge se na jugoslovansko politiko niti pomisliti ne more. Za sedajni čas bo zadostovalo dušno zedinjenje, kaj pa prihodnost v svojih gubah skrito drži, to je se ve da za nas nepristopno. Za sedajni čas jugoslovanskim težujam popolnem zadostuje če se katoliški Hrvati in pravoslavni Srbi dužno toliko zedinijo, kakor so na pr. katoliški liberalni Bavarci s protestantskimi Prusi zedinjeni.

Kriza, ki Ogersko in Cislajtanijo v vrtinec neizvestnosti zagnati preti, je začela naše politične kroge vznemirjati. Bojazen da kriza tudi nas ne bi v svoj kolobar potegnila, začena se pri nas ndomačevati, in ta bojazen je kaj neprijeten gost. Naša autonomija, naše politično stanje še zmirom nij tako utrjeno, da bi mogla vsem nevihtam zmagalno zoperstati. Politična deželna uprava še nij urejena; — poedini udje domačega na kosce razsekanega sovražnika se še zmirom gibljejo; — utelovljenje poprejšnje vojniške krajine je baje do leta 1877. Kadar izteče finančni ugovor mej Ogersko in Cislajtanijo, preloženo; — železniška mreža, zlasti glavne proge skozi Slavonijo do Zemljina, skozi Zagorje do Kostajnice na bosniškej meji, in od Karlovca na eno stran do Ljubljane, na drugo do Dalmacije; — vse te proge eksistirajo denes samo še kot projekti, za katerih izveršenje je še 10 let treba; če se vse to v poštev jemlje, mora se priznati, da bi utegnila splošna avstro-ogerska kriza za nas jako nepriljučna, če ne celo nevarna biti. Tudi glede orijentalnega vprašanja ne moremo v našem sedanjem stanju za Avstro-ogersko tisti faktor biti, kateri bi mogli in morali sicer biti. Avstro-ogerski državniki bi tedaj morali geografično lego naše dežele, našo narodnost, naše državotvorne sile, tradicijo našega naroda, in njegove težnje v poštev vzeti, negovati in podpirati, ne pa podkopati. Prusija bi znala iz nas vse kaj drugega narediti, nego Avstro-ogerska. Kakor je Silezijo v četrnajstih dneh s svojo vojsko obsedla, isto tako bi se dala Bosna v osmih dneh osvojiti. Za izvedenje tega nij treba drugega, nego energije državniške in pa brzih nog vojakov.

Iz St. Peterburga 16. nov. [Izv. dop.] — Morebiti bode le katerega iz bralcev „Slovenskega Naroda“ mikalo izvedeti, kako so se pri nas letos obnesli poljski pridelki. Ozimen posév je bil večidel dober, a jaro žito je skoraj povsod dalo slab ali celo nikacega pridelka, tako da „Golos“ celo pozivlja vladu, naj bi sestavila komisijo in izsledovala to nepričakovano javljenje. Žetev je bila sploh dobra kolikor se do sedaj vé v 25 gubernijah in slaba v 10, ki so potrpele od pomladanskega dežja in slane ali pa od toče. Jarovina je bila prav slaba v 26 gubernijah. Trave so bile v 10 gubernijah prav dobre, tudi lan se nij slabo obnesel, samo pravijo, da je malo nižji kot sicer. Opomnim naj še, da je v Samarski guberniji, ki uže 3 leta nij skoro čisto nič pridelala in skoraj lakote izmrla, letina prav dobra in sploh se tacega glada za sedaj nij bati nikjer.

Nedavno je bilo publikovano število domobrancev, katere mora Rusija letos dati, namreč 150.000. Vseh rekrutščini podvrženih je okolo 850.000. Če se bodo tega števila držali (250.000), bode stoječa vojska zna-

šala okolo 750.000 mož in rezerv črez 10 let 1.500.000, tedaj vsa armada kadar bo treba, 2.250.000 mož in zraven še črna vojska. Krimski Menoniti in Tartari se jako boje vojaške suknje; ne glede na ugovarjanje vlade, ki bi jim kolikor mogoče olajšala službo, odhajajo v Ameriko, drugi pa beže k svojemu pokrovitelju Sultanu. Nič manje se ne upirajo židi, se ve da po svoje. Do sedaj so živeli in se množili kot ptice pod nebom. Če se je rodil židek, sta vedela oča in mati in včas Rabin, ki je vodil metrične knjige včas pa tudi ne. Zavoljo tega se je pa letos pokazalo, da l. 1854 v Odesi na primer mej 48.000 židi nij bilo ni enega poroda moškega spola, vsi 20 letniki so se naenkrat postarali. Zato zdaj posebna komisija določuje starost takim židom, ki so okolo 20 let. Če nij druge poti, pa židovi radi pobegajo na Nemško.

Proces moskovske matere opatice Mitrofanije, akoravno velikansk in v nekaterih obzirah zanimiv, je vendar tako zameden in suh, da ga je težko brati in o njem pisati. Omenim naj le, da se je moskovsko duhovenstvo malo prenašlo in ukazalo moliti za goljufinjo, katere so pa priseženi, sestavljeni skoraj vsi iz kmetskega stanu, po pravici obsodili, akoravno je tukajšnje pravoslavno ljudstvo ne manj pobožno, kot Slovensko.

Iz azijskih pokrajin dohajajo včas novice, pa ne dosti jasne. Nedavno so poročali iz kivinske meje, da se razbojniški Kirgizi zopet zbirajo, da bi prešli črez Amu in ropali karavane. Hani nemajo nobene veljave več in zaradi tega vsa kupčija tam stoji.

K.

Domače stvari.

— (Dobrodelna beseda.) V našem listu je bilo uže omenjeno, da je slavni, slovanski skladatelj Förchtgott Tovačovsky na smrt bolan. Čitalnica v Ljubljani, katere pevci so tolikrat peli pesni tega kompozitorja, napravi unesrečnemu umetniku na korist besedo v soboto, t. j. 28. novembra v steklenem salonu ljubljanske čitalnice. Program je: vojaška godba, petje, in velika loterija. Nadejati se je, da bode slovensko občinstvo, posebno vsi čestitelji pevske umetnosti prav v obilnem številu zbrali se.

— (Imenovanje.) Gg. Fr. Višnikar in Jul. Polec sta imenovana za avskultanta za Kranjsko.

— (Ljubljana — nemško mesto.) Piše se nam od tu: „Da je Ljubljana „nemško mesto,“ kakor je po nemškutarjih proglašena, pokazala je zopet preteklo nedeljo, ko smo imeli priliko po oglih brati vabila k plesom, katera so napravili tukajšnji navadni krčmarji. Prvo vabilo, ki je šetalcem mnogo smeha napravljalo, se takole glasi: „Haite Sontag Den 22 Nöbr 187 Zum Letcten Mahle D. J. Ein Gemitliches Nahbars Kranzhen Zum Gärtner Gradiša. Es wird ersucht in einfacher Toilette zu ersuchen. Anfang 5 Uhr. Entre frei.“ Ta „frei“ je bil pa na vseh plakatih prečrtan, in zraven „15 kr“ pripisano; najbrž se je dotični krčmar mej potom domislil, da je njegova klasična nemščina vendar nekaj vredna. Celó vabilo, bilo je z ogljem pisano, in krčmar podpisan. — Drugo, gotovo tudi zanimivo vabilo, se glasi: „Heute Nachmitag befindet sich am Deutshen

Plaz eine Tanzunterhaltung um 4 Uhr.“ — Na tako nemščino se morajo tukajšnji nemškutarji z ponosom opirati. Krčmarjem bi pa priporočili, da v prihodnje sami sebe ne smešijo, in ako nečejo v domačem jeziku domačim ljudem naznanjati, naj vabila na pleserajši v kineškem jeziku pišejo, ker bodo oni veseli ljudje, kateri v take „gostilnice“ zabajajo, ravno toliko razumeli, kakor to nemščino.

— (Policaji ljubljanski.) Piše se nam: „Ko sem šel po zvezdi, vidim nekega kmetskega, a čedno napravljenega mladega človeka, kateri je malo glasno pel. Za njim vidim nekega policaja hitro priti. Ko policaj kmeta dojde, sta nekaj govorila in nazadnje pelje policaj kmeta soboj. Jaz grem naprej in ko pridem do kazine, slišim neko vpitje, obrnem se, in vidim, da se kmet za steber svetilnice nasproti Strekerja drži in da ga policaj se silo proč vleče. Grem bliže, bolj na tanko pogledat. Ko pridem tja, vidim uže oba na tleh ležati in se ruvati. Kmet je rekel: „saj nijsem nič tacega naredil, da bi me vi topli; saj grem sam rad not“. Potem sta se postavila na noge, pa zopet pala. Tako sta se precej dolgo časa tepla. — Potem vzame policaj verigo in hoče pijanega kmeta ukleniti, a zopet sta se začela za verigo tepsti. Pijanec prime policaja za žep, ter mu pretrga suknjo, a se da ukleniti. A brž sta se začela zopet ruvati. Slednjič pokliče policaj nekega postrežčka na pomoč, a tega pijanec v roko ugrizne. Zdaj prime policaj pijanca za lase in ga lasa, tako, da mu pest las izpuli, in se na glavi kri prikaže. Tako ga do Pesijaka privleče. Tu pride drugi policaj; zdajci pijanca vržeta na tla, ga za lase prime in tolče z glavo ob tlak. — Ljudje so se začeli groziti in mrmrati. Potem primeta oba policaja pijanca in ga vlečeta eden za roko drugi za lase do frančiškanskega mosta, kjer se jima pa pijanec zopet v brau postavi, ter oba policaja od sebe zrine, potem prime enega policaja za suknjo in ker neče izpustiti, ga drugi policaj toliko časa z nožnico od sablje po roki tolče, da je izpustil. Ko neka ženska policaja svari, da naj nikar tako z njim ne ravna, odgovori eden policaj: „prebodel bom hudiča, pojte pa še vi z njim.“ Črez nekaj časa pride še drugi bolj majhen policaj. Ker nij pijanec rad šel, ga primeta dva policaja za noge, eden za roko in četrti policaj za ovratje, in tako ga cefrajo po špitalskih ulicah. Pijanec je zmirom bolj plav v obraz prihajal, srajca na trebuhu je bila uže kr-

vava in jaz sem rekel svojemu sosedu: „zadušili ga bodo.“ Ko pridejo do konca ulice, rečem jaz nekemu policaju: „saj je uže mrtev“. Policaji se ustrašijo, položijo pijanca na tla, in gledalci zaženo hrup: „mrtev je“. Potem so ga nesli na rotovž. Ali je prišel k sebi ali ne, ne vem. Komentar naj si vsak sam dela.“

Revalescière du Barry

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, sluhšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj. Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852. Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842. Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam glede vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856. Ponavlja izrekanje gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo. Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec. Spričevalo št. 76.921.

Obergimern, (Badensko), 22. aprila 1872. Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav. Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra. Učinki Revalescière du Barry so izvrstni. Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik. St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.“

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, sluhšanju in hipohondriji.

St. 79.810. Gospodovo Klemmovo, Düsseldorf na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanju.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 5krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu a v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Währ, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenui Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dnanjska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajski borza 23. novembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	99	gid.	95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	45 "
1860 drž. posojilo	109	"	50 "
Akcije narodne banke	994	"	"
Kreditne akcije	233	"	75 "
London	110	"	45 "
Napol.	8	"	90 "
C. k. cekini	—	"	"
Srebro	105	"	— "

Štev. 7113.

Razpis

služb paznikov v deželni prisilni delavnici v Ljubljani.

V deželni prisilni delavnici ste izpraznjeni 2 službi p. znikov I. razreda z letno plačo po 360 gid., 1 1/2 funt. kruha na dan, s 6 sežnji trdih 24" dolgih drv za kurjavo in 12 funt. sveč, s službeno obleko in s stanovanjem v delavnici, — in 1 služba paznika I. razreda z enako plačo in vžitki razen drv in sveč. — V slučaju, ako bi se oddale te službe po povišanju sedanjih paznikov iz nižjih služb, pa pridejo na podelitev 3 službe paznikov II. razreda z letno plačo 300 gold. z 1 1/2 funt. kruha na dan, s službeno obleko in s stanovanjem v delavnici. Prositelji za te službe naj svoje prošnje z dokazi starosti, stanu, trdnega zdravja in krepke postave, neomadežvanega življenja, svojega obrta (opravila ali rokodelstva) in popolne zmožnosti slovenskega in nemškega jezika, in z dostavkom, ali so z uradniki ali služabniki posilne delavnice v rodu ali svaštvo izroče, in sicer kdor more — osobno do

20. decembra l. 1874

oskrbnistvu deželne posilne delavnice.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani 16. novembra 1874.

(327)

Kaltenegger m. p.

Za pljučne, srčne in živčne bolezni neprecenljivo!

Libigov Kumi-izleček.

Ker imam zahvaliti moje ozdravljenje in ohranjenje močij Vašemu čislavemu Kumi, še sedaj namreč ne morem nič jesti, naročam tedaj (sledi naročilo). Opo- menjam, da boleham uže 10 let na želodečni bolezn in da Vaš Kumi blagodarno učinkuje. Franc Rohr.

Kar sem uže 20 steklenic Vašega Kumi izlečka porabil, se počutim precej dora- toraj mi zopet pošljite (sledi naročilo).

E. Hüttig.

Vaš Kumi izleček je mo- jej gospé prav dobro kori- stil, se bolje počuti, po už- vanji treh steklenic Kumi dobil sem okrepčaječo spa- nje a nagnenje k jedi. Toraj mi pošljite (sledi naročilo).

W. Diesbach, lastnik tiskarne.

Blagovolite mi poslati 12 flaconov, ako mi bodo tako koristili in lajšali, kot ne- davno poslani 4 flaconi, nij nobenemu peresu moč popi- sati ta čudež.

J. F. Wendschuh, tovarnik.

Vaš izleček je pri prvih 6 flaconih meni tako izvrstne službe izkazoval, da se mi nij moč zahvaliti in v imenu bo- lehnega človečanstva moram le prositi, naj se vse poskusi, da bodo prav mnogi deležni te dobrote.

S. Lowinsky.

Knjižica od dr. Weila brezplačno in franco.

Cena 1 flacona 1 gold. a. v., v zabojih ne manje, nego 4 flac., razpošilja Glavna zaloga Libigovega Kumi-izlečka, Berolin, Friedrichstrasse 196.

Znesek naj se pri naročenju takoj blagovoli vposlati, ker za Avstro-Ogersko ne pošiljamo poštini povzetjem.

NE. Naših zavodov zdravniki so pripravljene vsaki čas, po vposlanej zdravilnej vesti dotičnemu bolniku podati zdravniške informacije in sicer celo brezplačno.

V prosep občinstva samega smo pripravljene, dobro priporočanim firmam izročiti prodajo.

(315—2)